VÄSTTYSKLANDS PROBLEM

THEODOR HEUSS
(f. 1884). Förbundsrepublikens president; författare till en stridsskrift mot nazismen 1932, avsatt från sin lärostol i Berlin 1933.

KURT SCHUMACHER
(f. 1895). Socialdemokraternas ledare; i koncentrationsläger 1933—1945.

KONRAD ADENAUER
(f. 1876). Förbundskansler och de kristliga demokraternas ledare; 1933 avsatt efter sexton års tjänst som överborgmästare i Köln.

TYSKARNA OCH SKULDFRÅGAN

TYSKARNA måste inte blott erkänna, utan i djupet av sitt hjärta känna skuld för kriget och för Hitlers illgärningar, först då blir de sanna demokrater — den tankegången har framträtt i Potsdamavtalet och i otaliga officiella och inofficiella uttalanden. Medvetandet om synden är förutsättningen för en bättring, den satsen är resonemangets grund. Från denna utgångspunkt fördöms inte tyskarna helt; det anses dock möjligt för dem att bli bättre människor. Enligt en mera extrem linje, mot slutet av kriget populär i vida kretsar, är tyskarna av naturen så onda att någon bättring inte är tänkbar; det gäller blott att, då en utrotning är moraliskt omöjlig, undertrycka de onda och hindra deras naturliga anlag att bli alltför farliga för mänskligheten. Denna sistnämnda uppfattning, där hätskheten totalt förmörkat förståndet, skall här inte diskuteras; det är Hitlers ståndpunkt mot judarna, den ståndpunkt som en del fantaster för närvarande intar gentemot det ryska folket.

Vad innebär då den första tesen, tesen om skuld, bot och bättring? Rimligen att det stora flertalet tyskar, eller åtminstone en majoritet av tyskarna, önskade eller gillade eller utan reaktion godtog Hitlers politik, från likriktningen och rustningarna till aggressionen, kriget och massavrättningarna.

De flesta iakttagare har, ofta med förvåning och oro, hävdat att tyskarna inte erkänner en skuld i denna mening. De har otvivelaktigt rätt. Av mina iakttagelser att döma avvisar så gott som alla tyskar inom alla kategorier satsen om kollektiv skuld. Hur resonerar de? Låt oss gå igenom, inte hela försvarstalet — det skulle bli en bok —, men några belysande, avgörande punkter.

En majoritet av tyskarna har aldrig röstat för Hitler vid ett fritt val, det är en av hörnstenarna i försvaret. Vid det sista fria valet under republiken, i november 1932, fick Hitler blott drygt en tredjedel av rösterna. Och den minoritet som stödde Hitler kunde inte förutse vad som komma skulle — lika litet som minoriteten av kommunistväljare i Ryssland på hösten 1917. Tror någon att Schleswig-Holsteins bönder, som hörde till nazismens säkraste väljare, ville utrota judarna eller börja krig; de ville ha högre pris på sina jordbruksprodukter. Det var den ekonomiska krisen som gav nazismen makten. Både diktaturen och, senare, krigspolitiken kom för de flesta som en ohygglig överraskning. Under åren före och närmast efter maktövertagandet förkunnade Hitler fred. Den 17 maj 1933 yttrade han i riksdagen att "resultatet av ett krig skulle bli större osäkerhet, större ekonomiskt elände och än flera krig. En så ytterligt vanvettig handling skulle leda till det bestående samhällslivets undergång."

Då nazismen väl kommit till makten och organiserat diktatur och likriktning var all öppen opposition omöjlig. Det gällde att böja sig eller att bli likviderad. Men tendenserna till opposition försvagades tillika därav att de första Hitleråren medförde ett inre uppsving och yttre framgångar som önskades av alla; för de flesta tyskar som stått utanför politisk verksamhet måste åren 1925—1928 och 1934—1938 trots allt stå som de ljusaste tiderna i ett skede av krig och kriser sedan trettisex år. Om regimens värsta ogärningar visste då och senare det stora flertalet föga. Judeavrättningarna och tillståndet i koncentrationslägren viskades det om, men man ville inte tro, och avslöjandena vid nederlaget kom som slag för tyskarna själva. För dessa brott kan endast de styrande och en minoritet inom nazistpartiet anses bära ansvaret.

"Medan vi satt i koncentrationsläger kurtiserade västerns diplomater våra bödlar", yttrar en framstående socialdemokrat. Dylika hänvisningar till utlandets stämningar och handlingar bildar en annan huvudlinje i försvaret. Var inte de styrande utanför Tyskland länge övertygade om Hitlers begränsade mål och åtminstone villkorligt fredliga avsikter? Det tysk-engelska flottavtalet 1935 är ett av bevisen härför. Fick vi inte just från framstående svenskar (Böök och Hedin) höra att Hitler ville fred — liksom att livet i koncentrationslägren var angenämt? I utlandet med dess fria press kände man nazismens ogärningar vida bättre än i Tyskland; hindrade detta er att delta i de olympiska spelen 1936, att sända föredragshållare — även övertygade och ledande demokrater — till Tyskland, att under bugningar för regeringsrepresentanterna delta i våra kongresser? Yttrade inte till och med en man som Churchill (Times 7 november 1938) att han hoppades på att ett besegrat England skulle finna sin Hitler? Var det inte kriget och i sista hand nederlaget som gav er en så klar och allmän insikt om vår ondska?

De sakuppgifter som här som exempel refererats är i stort sett utan tvivel riktiga. Särskilt vill jag understryka två ting. Den svenska opinionen var, av pressen att döma, under åren före kriget till stor del, utan att vara nazistisk, fången i samma illusioner eller missförstånd rörande nazismen som ett stort antal icke-nazistiska tyskar. Vidare: vi hade i Sverige — främst genom flyktingarnas publicerade berättelser — större möjligheter än i Tyskland att få kunskap om det verkliga läget under nazismen; vi måste blunda mera medvetet och systematiskt för att leva i behaglig ovisshet.

Därmed är inte givet att det schematiserade tyska försvar som nu antytts måste godtas. Man kan uppställa frågan om i andra eller vissa andra länder inte följsamheten varit mindre, opponenterna mera modiga, massan mindre lättlurad. Och man kan diskutera om de yttre förutsättningar som i Tyskland ledde till seger för nazismen i andra mera fast demokratiska stater skulle ha resulterat i en så fruktansvärd regim. Det bör också framhävas att försvaret av det tyska folket — från antinazistisk sida — inte sällan tar sig tvivelaktiga och rent av motbjudande uttryck (jfr senast Grimm: Antwort eines Deutschen.)

Alldeles bortsett från dessa resonemang synes mig tesen om tyskarnas kollektiva skuld ohållbar, ja, så orimlig att den borde kastas ut ur vettig debatt. En viss svensk kan på goda skäl känna sig moraliskt överlägsen en viss tysk, en med särskilt gott och robust samvete utrustad svensk kan kanske känna sig överlägsen alla tyskar, men att svenskarna i allmänhet skulle känna sig överlägsna tyskarna i allmänhet — det är för dumt eller för illvilligt.

*

Den slappa underkastelse inför överheten som en hård och mera långvarig diktatur framkallar var säkerligen den ordinära attityden hos det tyska folket efter några år av nazistiskt välde. Motståndsrörelser framträdde visserligen även i "det första land som Hitler ockuperade", men de hade under framgångsåren ingen betydelse; såvitt bekant finns inga bestämda uppgifter om antalet politiska flyktingar, internerade och från sina tjänster avsatta, men med säkerhet var det fråga om hundratusentals eller miljoner människor. Med motgångarna tog både den individuella oppositionen och motståndsrörelsen fart; år 1944 arresterade Gestapo 33.000 tyska medborgare. Efter nederlaget var, av de allierades opinionsundersökningar att döma, en anslutning till samtliga de för nazismen typiska idéerna — om rasskillnader, diktatur etc. — utmärkande blott för en obetydlig minoritet (5—10 procent), medan flertalet avvisade alla dessa idéer. Detta tycktes visa att den nazistiska propagandan varit mindre långsiktigt effektiv än man i utlandet gemenligen antagit. Men samtidigt tyder många uppgifter på att nazismen inom vissa folkgrupper intensifierat redan tidigare propagerade föreställningar och fördomar, inte minst antisemitismen.

Vilken ställning intar förutvarande nazister i det nuvarande Tyskland? Ostridigt är att personer som tillhört partiet eller dess sidoorganisationer i betydande omfattning är verksamma inom förvaltningen. Denna ordning har av de allierade försvarats med olika skäl: ofta var anslutningen formellt eller reellt obligatorisk och behövde inte tyda på ett nazistiskt sinnelag; det är omöjligt att finna kompetent folk till alla platser utan att utnyttja den personal som sedan tolv år skött stats- och kommunaltjänsten.

Inom vad man kan kalla Tysklands nya styrande klass, väsentligen rekryterad genom folkval, finns utan tvivel åtskilliga vilkas föregående ur demokratisk synpunkt är betänkligt. Men det överväldigande flertalet är personer som inte rimligen kan anklagas för nazism, som varit motståndare till nazismen eller under Hitlertiden stått utanför politiken. En viss belysning vinnes, om man med ledning av officiella handböcker fastställer det antal personer inom skilda kategorier som varit förföljda — internerade, landsflyktiga, avsatta — under diktaturen. Inom den nuvarande förbundsregeringen gäller detta praktiskt taget alla. Av förbundsrådets 45 ledamöter är 33 i denna påtagliga mening offer för nazismen. Tillgängliga personaluppgifter för förbundsdagen är relativt ofullständiga, men i varje fall hör 160 av 410 till de förföljda; av de 136 socialdemokraterna är 85 i denna grupp. Den nedersachsiska lantdagen, för vilken något utförligare personbeskrivningar finns, består av 149 ledamöter, varav 71 förföljda; för den socialdemokratiska fraktionen på 64 medlemmar är motsvarande siffra 44. Det bör beaktas att av de icke förföljda många är kvinnor eller unga män och att endast ett fåtal gjort sig skyldiga till handlingar eller uttalanden som kan påstås ha visat solidaritet med eller sympati för nazismen.

I brist på jämförelser är det svårt att fälla något omdöme om dessa uppgifter. Med tanke på den nazistiska undertryckningens oerhörda hårdhet och effektivitet och det stora antal demokratiska ledare som dött — ofta i koncentrationsläger eller landsflykt — under de sjutton åren sedan nazismens maktövertagande synes det dock naturligt att hävda att de klara, genom förföljelse utpekade motståndarna till nazismen har en utomordentligt stark ställning i Tysklands offentliga liv. Alldeles särskilt stark är denna grupp inom socialdemokratin, vilket med tanke på partiets påstådda nationalism och vägran att erkänna någon tysk kollektiv skuld för nazismen är viktigt att fasthålla. De förföljdas elit personifieras av partiledaren Schumacher, som levt elva år i koncentrationsläger och ständigt vägrat att köpa friheten med ett löfte om politisk passivitet. Från män av detta slag — och de är många — bör vi inte vänta några syndabekännelser för nazismens räkning.

HERBERT TINGSTEN

(En föregående artikel i serien var införd den 16 juli.)

Product of the Rootes Group

HUMBER

ERNST GRAUERS A.-B.
Torsgatan 23. Stockholm. Tel. 34 07 00

Arthur Koestler

Ignazio Silone, André Gide, Richard Wright, Louis Fisher och Stephen Spender skildrar hur de gjorde upp med kommunismen i

VI TRODDE PÅ KOMMUNISMEN

"Vi trodde på kommunismen kommer att överleva . . ."
Sigurd Hoel i DN.

"Lysande skriven . . . Oemotståndligt fängslande".
Sten Selander i Sv. D.

12: —, inb. 15: 25

NATUR och KULTUR

Stort fyrverkeri, Skarpnäcksfinal

På tisdagen, Skarpnäckslägrets sista dag, kom statsminister Erlander och madame Nehru, indiske ministerns maka, ut till tältstaden på ett tvåtimmars förmiddagsbesök. De hälsade bl. a. på ungdomarna från Indien och Pakistan och såg på idrottstävlingar bland lägerdeltagarna. Avvecklingen av lägret beräknas ta tre dagar. Redan före tisdagsnattens stora avslutningsfest hade finnarna som de första brutit upp från lägret.

Hela dagen pågick finaler i idrottstävlingarna inom lägret, varvid svenskarna, som ju har den ojämförligt största deltagargruppen, tog hem nästan alla segrarna.

Kvällens, eller snarare nattens, stora avslutningshögtidlighet på festplatsen Forum inleddes kl. 23.30 med att det stora lägerbålet tändes efter en imponerande uppmarsch av lägerdeltagarna med en väldig fanborg. Efter sång och musik steg direktör Carl Albert Anderson upp på podiet och hälsade lägerdeltagarna i ett kort anförande. Den tyske "ungdomsförbundaren" Heinz Leyding från Hamburg framförde så en hälsning från sin hemstads vice borgmästare dr Nevermann.

De många programpunkterna fortsatte slag i slag. En flicka uppenbarade sig på estraden bärande en vit duva, fredssymbolen, Arvid Mörnes dikt "Kamrat" reciterades, och ungdomar från flera länder upprepade ordet "Kamrat" på sina respektive språk. En talkör bar fram fragment ur den nya "Stockholmsappellen", och SSU-kören sjöng "Den vida världen är vårt fosterland".

Det svenska ungdomsförbundets ordförande, Frans Nilsson, tog sedan till orda och talade om lägrets uppbrott samt tackade lägerdeltagarna. En vid ungdomens dag insamlad Spaniengåva på flera tusen kronor överlämnades till de spanska partikamraterna, och vidare överräckte hr Nilsson en av det svenska ungdomsförbundet skänkt tavla med ungdomsinternationalens emblem till denna internationals ordförande, Peter Strasser.

Efter midnatt kom den lysande lägerfinalen i form av ett praktfullt fyrverkeri, vilket ebbade ut i att ungdomsinternationalens emblem i eldskrift tecknades mot den mörka Skarpnäcksskyn.

Kräftpesten härjar svårt i Småland

I en del sjöar i Småland där man förra året fångade flera hundra tjog kräftor har man i år inte upptäckt en enda kräfta. Kräftpesten har nämligen av allt att döma härjat svårare i vissa småländska vattendrag i år än man tidigare under sommaren antog.

Kräftpestområdet är emellertid koncentrerat till norra delen av Jönköpings län, dvs. trakterna kring Sommen. I flera småsjöar och åar har kräftorna helt dött ut. Ett glädjande tecken är att sjukdomen spritt sig långsammare än vid tidigare epidemier. Från fiskerihåll har utfärdats uppmaning om största försiktighet vid årets kräftfiske för att förhindra pestens vidare spridning. De småländska kräftfiskarna är också bekymrade över det kalla vädret, som gör att kräftorna i år troligen inte hinner bli riktigt fullmatade. Man räknar dock med att i ungefär vanlig utsträckning kunna fullfölja den stora småländska kräftexporten.

(DN, Jönköping.)

Militärskorna gjordes efter "svår modell"

Någon anmärkning från arbetarna vid försvarets skofabrik i Karlskrona mot de vid det här laget riksbekanta 19.000 skoparen framfördes inte under arbetets gång. De sydsvenska uppgifterna i den riktningen har visat sig felaktiga, sedan försvarets fabriksstyrelse gjort en undersökning i frågan, av vilken det framgår att varken fabriksledningen i Karlskrona eller fabriksstyrelsen i Stockholm fått några klagomål på den använda modellen under tillverkningens gång.

— Den använda modellen är för övrigt inte alls odugligt, som man påstått, framhåller byråchefen Allan Broomé i försvarets fabriksstyrelse. Den har tvärtom använts med framgång vid flera andra tillverkningar av marschskor, och hade för de 19.000 skidskorna endast genomgått några betydelselösa förändringar.

Anledningen till misslyckandet med det aktuella partiet kan vara att det är mycket svårt att tillverka skorna efter den använda modellen. Det är inte försvarets fabriksstyrelse som bestämmer denna detalj, utan vi arbetar endast efter direktiv från arméförvaltningens intendenturavdelning. Vi har ansökt hos arméförvaltningen och krigsmaterielverket att i fortsättningen få använda en annan modell, men det har blivit avslag, varför samma modell kommer att användas även i fortsättningen.

Kafferansonen en aning större

På onsdagen börjar ny ransoneringsperiod för kaffe. Under den nya perioden, som varar t. o. m. den 14 augusti, gäller kupongen B 296 till inköpskort B 24 samt kupongen B 192 på tilläggskortet 160. Sistnämnda kupong har även gällt under föregående period.

Genom ytterligare förkortning av tilldelningsperioden har kafferansonen nu åter något höjts och motsvarar under den nya perioden vad som utgick under större delen av 1949 och fram till den 19 januari i år.

Värmlandsdistriktet av Svenska Röda korset fick på tisdagen besök av socialkonsulenten vid överstyrelsen fröken Elisabeth Ribbing, Stockholm, som under två dagar skall inhämta kännedom om Röda korskretsarnas verksamhet vid barnbadläger. På tisdagen besöktes barnbadlägren vid Skivtjärn i Deje socken och vid Båthusängen inom Munkfors. Fröken Ribbings intryck av dessa bägge stickprov var enbart positiva. Munkfors fick särskilt beröm för sina badkiosker och utmärkta säkerhetsanordningar, där inte ens andningsgungor saknades. Värmlandsdistriktet är när det gäller barnbadverksamheten banbrytande inom landet och åtnjuter anslag från överstyrelsen till 11 dylika läger, omtalar fröken Ribbing. (TT, Karlstad.)

DE FLESTA BRITTISKA TIDNINGARNA höll på tisdagen labourregeringen ansvarig för den papperskris som hotar att skära ned tidningarnas storlek nästan lika mycket som under kriget.

Barnmorskor lämnar lasarettet i Piteå

Piteå lasaretts barnbördsavdelning, kring vilken det varit lugnt och fridfullt sedan nyåret, då särskild läkare förordnades för avdelningen efter den bekanta konflikten, befinner sig åter i farozonen, sedan de barnmorskor som tjänstgjort senaste tiden sagt upp sina anställningar och tagit arbete i södra Sverige.

En barnmorska slutade den 15 juli, och ytterligare en slutar med utgången av månaden. En tillfällig ersättare, som det lyckats landstinget att skaffa, slutar också den 31. Därefter finns det endast en barnmorska kvar på lasarettet, och då avdelningen skall ha fyra, är det självfallet omöjligt att driva den längre. Försök har genom Svenska barnmorskeförbundet och annonsering i fackpressen gjorts för att skaffa ersättare, men några ansökningar har inte kommit in. Inte heller torde det vara möjligt att driva BB-avdelningen med anlitande av distriktsbarnmorskor.

Dr Ohlin, som från årsskiftet varit förordnad att förestå BB-avdelningen, har numera slutat sin anställning vid lasarettet. (TT, Piteå.)

Skatteunderlaget på Gotland har ökat med 5,8 procent. Ökningen är störst i jordbruksbygderna på södra Gotland, medan några industribetonade kommuner på norra Gotland fått skatteunderlaget minskat. Sammanlagda antalet skattekronor uppgår till 1.078.943. Den taxerade förmögenheten uppgår till 100.434.500 kr. (DN, Visby.)

STORM KRING SJÖ I SÖRMLAND

Markägarinna avstänger badplats men hälsovårdsnämnden överklagar

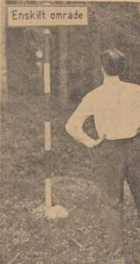

Skylten "Enskilt område" stoppar den badlystne, som i stället för den privata sandstranden på högra bilden måste söka sig en annan badplats.

Det går upprörda vågor kring den lilla sjön Aspen i västra Sörmland — ortsbefolkningen som i över trettio år använt en vik av sjön till badplats har nu motats bort av markägaren, fröken till Fogelstad, Elisabeth Tamm. Det huvudskäl hon anger för åtgärden är att den skyddar hennes skogar i trakten från eldfara — ett skäl som ortsborna har svårt att godta. Julita hälsovårdsnämnd har klagat hos länsstyrelsen, vilken i sin tur bett fröken Tamm om en förklaring.

Den omstridda badplatsen är inte stor, högst 75 meter sandstrand. Dit ner leder en privat väg från stora landvägen, och i vägskälet har fröken Tamm nu satt upp skylten "Ej motorfordon". Går man vägen ned möts man vid stranden av en ny skylt: "Enskilt område".

Det finns några branta klippor att bada på också — för övrigt är stränderna olämpliga för bad. Sjön är djup och klar och den bästa badmöjlighet man har i trakten. Det har på senaste åren varit känt att fröken Tamm — som nyligen fyllt sjuttio år — ogärna sett badande vid sjön Aspen, och eftersom vägen dit är hennes privata har hon juridisk rätt att stänga av den. De enda som hon egentligen vill ha på badplatsen är deltagarna i de kvinnliga medborgarkurserna som hålls på Fogelstad.

— Ordföranden i Julita hälsovårdsnämnd, fjärdingsman Holger Rydebring, omtalar att folket i Julita och Bietrakten länge betraktat Aspen som den enda ordentliga badmöjligheten. Hjälmaren ligger för långt bort och har dåligt vatten, Öljaren kan man här och var bada i, men vattnet är inte alls lika bra som i Aspen. De olägenheter som uppstått genom fröken Tamms förbud anses så stora att hälsovårdsnämnden uppvaktat länsstyrelsen i saken.

Fröken Tamm själv svarar att hon visst inte stängt av hela sjön:

— Det är endast fråga om min privata badplats; för allmänheten har jag anvisat ett annat område, säger hon och hänvisar i övrigt till sin jurist, advokat Julius Lindström i Katrineholm.

Denne förklarar sig vara övertygad om att frågan skall lösas till allas belåtenhet.

— Jag föreslog fröken Tamm att erbjuda kommunen en annan badplats. Den ligger en kilometer närmare landsvägen, men är litet besvärlig att göra i ordning — det är skuggigt och så måste man skära bort en del vass. Redan i onsdags gav jag hälsovårdsnämnden detta erbjudande och samtidigt meddelade jag att fröken Tamm helt säkert själv skulle svara för att skog huggs ner så att solen får tillträde. Jag är övertygad om att fröken Tamm kommer att göra så.

Skogen kring den förbjudna badplatsen är värdefull — den betecknas som en av Sörmlands vackraste skogar —, och objektiva bedömare finner också ett visst fog för talet om eldfara.

Bekväm Sverigeresa för USA-svensk SAS och SJ ordnar samkryssningar

I september kommer SAS och SJ att i samarbete ordna ett par unika resor, som syftar till att låta svensk-amerikaner snabbt och bekvämt besöka hemlandet och släktingar och vänner där. Resorna kommer att starta i New York den 2 och 15 september, och den 23 september respektive 6 oktober är resenärerna hemma i New York igen. För flygresan disponerar man SAS:s DC-6:or, som tar 48 passagerare, samma antal som SJ:s kryssningståg, vilket även kommer till användning i detta sammanhang.

Det program man lagt upp för resorna ger möjlighet till 9 dagars resa med kryssningståget och ett par dagars uppehåll i Stockholm, där sightseeing ordnas med tonvikt på sociala välfärdsanordningar. För att ge resenärerna möjlighet till besök i den forna hembygden har man i programmet även räknat med en tågresa i 2 klass från Stockholm till valfri plats inom landet och retur inom 6 dagar. Dessa "flyg-tåg-kryssningar" kostar 855 dollar från New York och tillbaka.

Det har slutligen ordnats så att hemresan med flyg ger möjlighet till besök i en av de övriga skandinaviska huvudstäderna samt antingen Hamburg, Amsterdam, Bryssel, Paris eller London utan extra biljettkostnad.

Annons.

Pensionera inte kostymen och låt den hänga oanvänd på en galge. Är det ett bra tyg kan den bli salongsmässig igen efter kemtvätt vid "Saltsjöbadstvätten", tel. 19 06 80. Butiker i alla stadsdelar.

Nyhet! — Arex

"Fläckurtagningsapoteket"

Just en sak som Ni länge gått och längtat efter. Enkelt och praktiskt, med alla nödvändiga preparat för god klädvård samlade i en liten trevlig kartong. En klart uppställd instruktionsbok medföljer, som ger Eder alla tips om fläckar och hur de skall behandlas. Ersättningsenheter finnes för samtliga preparat. Pris **8:90**

Kemikalieavd., bottenv.

A/B Nordiska Kompaniet

Luck för det lukulliska

Ny kaffeperiod!

Varför
RYDBERGS BLANDNING?

..jo

1. *därför* att däri ingår kaffesorter som kontrolleras från plantagen till den påse Ni får i butiken
2. *därför* att det blandas och rostas med den omsorg som gjort Lucks namn välkänt för kaffe sedan 75 år
3. *därför* att det säljes endast i våra egna affärer och ej är förhandspaketerat. Det är en garanti för att Ni får det absolut nyrostat. Expedition sker varje dag från rosteriet till butikerna, där kaffet ej hinner bli gammalt.

Så här går det till i butiken:

Säcken med nyrostat kaffe tömmes i den fönsterförsedda behållaren, varur expedieringen i påsar sker via tappluckan i nederdelen. Genom den snabba omsättningen tillåtes inget kaffe stå och bli gammalt.

Kom emellertid ihåg

att den välkända gröna påsen, vari kaffet vid försäljningen packas, endast är avsedd för hemtransporten. Rätt förvaringsplats i hemmet för allt rostat kaffe — malet eller omalet — är glas- eller plåtburk, ej pappemballage eller papperspåse.

Kaffespecialisten sedan 75 år

Luck
butiker i alla stadsdelar

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.